

Állam- és Jogtudományi kar

Végrehajtási szakjogász

szakirányú továbbképzési szak

Európai és Nemzetközi Jogi Intézet

Polgári Eljárásjogi és Nemzetközi Jogi Intézeti Tanszék

SZAKDOLGOZAT

Méltányosság, fizetési könnyítés az adóeljárásban, a mérlegelési jogkör gyakorlása

Vasasné dr. Filyó Katalin

STX3ZR

2023

Konzulens: Dr. Krappai Ferenc

University of Miskolc

Faculty of Law

Enforcement specialist lawyer

specialized continuing education course

European and International Law Institute

Department of Civil Procedure and International Law Institute

THESIS

Fairness, payment facilitation in the tax procedure, exercise of discretion

Vasasné dr. Filyó Katalin

STX3ZR

2023

Consultant: Dr.Krappai Ferenc

Tartalomjegyzék

I.Bevezetés.....	4
II. Fogalommeghatározások.....	5
II.1. Méltányosság.....	5
II.2.Fizetési könnyítés, adómérséklés	6
III.Elhatárolási kérdések.....	7
IV.Mérlegelési jogkörben hozott döntések.....	11
V.Automatikus fizetési könnyítés.....	20
VI.Speciális fizetési kedvezmények.....	28
VII.Összegzés.....	30
VIII.Irodalomjegyzék.....	32
IX.Jogszabályjegyzék.....	33
X.Ábrajegyzék.....	34

I./Bevezetés

Az adófizetés, mint egy közösség fenntartását biztosító hozzájárulás lényegében egyidős az emberiséggel. Hosszú évszázadokon keresztül fel sem merült, hogy ez alól mentesülni, vagy kedvezményes teljesítésre lehetőséget kapni lehessen az adófizetésre kötelezett anyagi, vagyoni, gazdasági nehézségeire tekintettel.

Idővel azonban változott a helyzet, és már az 1900. évben kiadott Pallas Nagylexikonban is megtalálható az adóelengedés fogalma: „*Adóelengedés, az adótartozásnak leszállítása vagy törlése elemi vagy egyéb oly balesetek címén, amelyek az adókimeteskör feltételezett adófizetési képességet vagy teljesen tönkre teszik, vagy tetemesen meggyengítik. Az A.-t nemcsak az adózónak személyi létezésre való joga, hanem az államkincstár érdeke is igazolja, mivel a megokolt adóelengedés megtagadása s az adó erőszakolt behajtása a túlterhelt adóköteles személy gazdaságát megronthatja s az adózót jövőre teljesen fizetéseképtelenné teheti. Minthogy azonban egyeseknek igazolatlan A.-ben való részesítése másoknak túlságos megterhelését okozza, az adótartozást, illetőleg egy részét csak abban az esetben engedi el az adóhatóság, ha az adófizető hitelesen kimutatja, hogy fizetési képessége az adókimetés ideje óta megszűnt, vagy jelentősen csökkent*”¹

Szakterületem nem nyúlik vissza ilyen távoli múltba, csupán 1990. évig, az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény hatályba lépéséig tekintek vissza azt vizsgálva, hogy hogyan alakult a méltányosság, a fizetési kedvezmény és a mérséklés, mint mérlegelési jogkörben hozott döntések gyakorlata az adóhatóság előtti eljárásokban, valamint hogyan jelentek meg, és hogyan hatottak a mérlegelésen kívüli, ún. automatikus fizetési kedvezmények.

Ebben felhasználtam az adóhatóság fizetési kedvezményi szakterületén szerzett gyakorlati tapasztalatomat, amit némileg más megvilágításba helyez az, hogy jelenleg ügyvédként egy másabb aspektusból is lehetőségem van szemlélni a magát egyre inkább szolgáltató adóhatósággént aposztrofáló Nemzeti Adó és Vámhivatal tevékenységét.

Ugyanakkor legyen szó ellenőrzésről, végrehajtásról, vagy bármely más adóigazgatási, adóhatósági tevékenységről, azt mindig szem előtt kell tartanunk, hogy a NAV egy végrehajtó szervezet, amelynek lehetőségeit és tevékenységének korlátait is jogalkotó határozza meg.

¹<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-pallas-nagy-lexikona-2/a-a-13/adoelengedes-467/> (2023.11.14.)

Az azonban, hogy az adóhatóság hogyan él a törvényben meghatározott lehetőségekkel, az egyértelműen a hivatal felső vezetőjétől az ügyintézőkig terjedő szemléletmód határozza meg, és ez leginkább a mérlegelési jogkörben hozott döntéseknél fog megmutatkozni.

II./ Fogalommeghatározások

II./1. Méltányosság

Fontos leszögezni, hogy a méltányosság az adózás rendszerében túlmutat a fizetési kedvezmény engedélyezésén, és az adótartozás mérséklésén.

Az Alaptörvény² is rögzíti, hogy „Valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi”

Az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény (Art.I.hk)³, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.II.hk)⁴ és az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (Air)⁵ is **alapelvként deklarálja**, hogy az adóhatóság köteles méltányosan eljárni, és ha a törvényekben, illetve e törvényben meghatározott feltételek fennállnak, az adótartozást mérsékli, illetve fizetési könnyítést engedélyez.

De megjelenik a méltányosság a szankciók alkalmazása során is. Míg az Art I.hk. hatálybalépésekor úgy rendelkezett, hogy az adóbírság mértéke kivételes méltánylást érdemlő körülmény esetén hivatalból vagy kérelemre mérsékelhető, ha a körülményekből megállapítható, hogy az adózó, illetve intézkedő képviselője, alkalmazottja, tagja vagy megbízottja az adott helyzetben a tőle elvárható körültekintéssel járt el, addig az Art II. hk, és a jelenleg hatályos Art⁶ is nem csak a mérséklést, hanem akár az adóbírság kiszabásának mellőzését is lehetővé teszi.

Czibrik Eszter a fentieket az alábbiak szerint foglalja össze:

² Magyarország Alaptörvénye

³ Az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény

⁴ Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény

⁵ Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény

⁶ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény

„Az Air. indokolása részletekbe menően kifejti, hogy a méltányosság kettős értelemben jelentkezik, egyrészt általános eljárási normaként, azaz a törvényi rendelkezések egységes érvényesítése érdekében a körültekintő és igazságos ügyintézés követelményeként, másrészt pedig meghatározott feltételek mellett kifejezett méltányossági jogkört biztosít az adóhatóság számára, amely az egyedi esetekben lehetőséget ad az enyhítésre a törvény szigorával szemben.[53] A közteherviseléssel kapcsolatban igen gazdag joggyakorlatról beszélhetünk, ennek kapcsán ki kell emelni a Kúria egy korábbi döntését, amely rámutatott arra, hogy mást jelent az anyagi jogi méltányosság és mást az eljárásjogi méltányos eljárás. Míg az anyagi jogi méltányosság feltétele, hogy arról a törvénynek kifejezetten rendelkeznie kell, addig a méltányos eljárás generális alapelvként értelmezhető, amely az egész eljárás egészét átható generálklauzula.[54]”⁷

II./2 Fizetési könnyítés, adómérséklés

Az Art I. hk a VIII. fejezetben az adóigazgatási eljárások között külön szabályozta a részletfizetést, a fizetési halasztást és külön rögzítette az adómérséklésre vonatkozó előírásokat.

Ez a szemlélet az Art.II. hk –ben is megmaradt azzal, hogy ekkor már nem adóigazgatási, hanem adóhatósági eljárásként nevesítette a jogalkotó ezeket az eljárástípusokat.

Érdemi változást hozott azonban a jelenleg hatályos Art, amiben önálló fejezetként (XXV. fejezet) jelennek meg a fizetési kedvezmények, ami magába foglalja a részletfizetést, a fizetési halasztást és a mérséklés szabályait.

A fizetési könnyítés (részletfizetés és fizetési halasztás) nemcsak a jogszabályon belül **különült** el az adómérsékléstől egészen 1997. decemberéig, hanem az **ezen eljárások lefolytatására feladatkörrel rendelkező adóhivatalai szervezeti egységek tekintetében is.**

Ugyanis a részletfizetési, és fizetési halasztásra irányuló kérelmeket az (akkori nevén) APEH eljárási osztályai bírálták el, a mérséklésre irányuló kérelmek tekintetében pedig a jogi osztályok döntöttek.

Ezek a szervezeti egységek az adóhivatal klasszikus hármas felosztását (adóügy-ellenőrzés-végrehajtás) tekintve az adóügyi szakterülethez tartoztak, ugyanakkor egyre nyilvánvalóbbá vált egyrészt az, hogy a hatékonyság növelése érdekében szükségszerű a

⁷ Czibrik Eszter: Méltányosság megjelenése a jogalkalmazásban, különös tekintettel a közigazgatási jogra (MJSZ, 2021., 3. Különszám, 65-78. o.)

két eljárás típust egy osztályon belül kezelni, másrészt pedig az, hogy mind a hátralékállomány kezelése, mind bevételek behajtása szempontjából sokkal optimálisabb ezen tevékenységeket a végrehajtási szakterület működésébe beágyazni.

Ennek eredményeként jött létre **1997. év végével a Fizetési Kedvezmények Osztálya, mint a végrehajtási szakterület szervezeti egysége**, és mely osztály feladatkörébe tartozott immár mind a fizetési könnyítési (részletfizetés, fizetési halasztás), mind az adómérséklésre irányuló kérelmek elbírálása.

Összességében tehát **érvényesül a generális méltányosság elve**, vagyis, hogy az adóhatóság minden előtte folyamatban lévő ügyben köteles méltányosan eljárni, ugyanakkor speciális eseteket is nevesít a jogszabály, amikor bizonyos, a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén az adózó (és az adó megfizetésére kötelezett személy) **további kedvezményben** (részletfizetés, fizetési halasztás, mérséklés) részesülhet.

III./ Elhatárolási kérdések

Mind a 2005. november 1. napján hatályba lépő, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket)⁸, mind a 2018. január 1. napján hatályba lépő, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr)⁹ rögzíti, hogy **a kérelmet tartalma szerint kell elbírálni** akkor is, ha az nem egyezik az ügyfél által használt elnevezéssel.

Ennek az egyszerűnek tűnő feladatnak a gyakorlati megoldása azonban gyakorta jelenthet nehézséget, tipikusan azokban az esetekben amikor revízió állapítja meg az adófizetési kötelezettséget, és mint olyan kardinális eljárásjogi kérdés, aminek kiemelt figyelmet kell fordítani.

Ebben a körben gyakoriak az **ún vegyes kérelmek**, vagyis amiben az adózó egyrészt vitatja a vizsgálat megállapításait, másrészt hivatkozik arra is, hogy a megállapított adóhiányt, adóbírságot és késedelmi pótlékot nem tudja megfizetni.

Önmagában az, hogy az adózó a beadványt fellebbezésként nyújtja be az adóhatóságot nem mentesíti attól, hogy – a jogorvoslati kérelem megalapozottságának vizsgálatát követően – méltányossági kérelmet is elbírálja (feltéve persze, hogy a jogorvoslati eljárás

⁸ A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket)

⁹ Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr)

eredményeként marad adótartozás, hiszen ha a másodfokú adóhatóság megsemmisíti az első fokú határozatot, a fizetési könnyítésre irányuló kérelem – adótartozás hiányában - okafogyottá válik.)

A kérelem irányulhat kizárólag a szankciók tekintetében alkalmazandó méltányosságra, de irányulhat a teljes megállapítást (adóhiány, adóbírság, késedelmi pótlék) érintő fizetési könnyítésre.

Ezeknél az eseteknél nemcsak annak van jelentősége, hogy **más és más szervezeti egységek döntési kompetenciájába tartozik a különböző tartalmú kérelmek elbírálása**, hanem arról is, hogy más-és-más szempontokat rendel vizsgálni a jogalkotó, továbbá jelentős különbség az is, hogy míg a „klasszikus” fizetési könnyítés esetében az adóhatóság egy már fennálló adótartozást mérsékel, addig a revízió során alkalmazott mérlegelés esetében még nincs ténylegesen fennálló bírságtartozás, hanem a kiszabható bírság kerül csökkentett mértékben megállapításra (avagy kerül sor a bírságkiszabás mellőzésére) méltányossági szempontok alapján .

A határozat jogszerűségével kapcsolatos vitatás kérdésében a másodfokú adóhatóság dönt, ide értve azt is, ha a kiszabott szankció (adóbírság) mérséklését kéri az adózó, de ezt a revíziót lefolytató első fokú adóhatóság nem tartja megalapozottnak.

Főszabályként az adóbírság az adóhiány, illetve jogosulatlan igénylés ötven százaléka, amit kivételes méltánylást érdemlő körülmény esetén hivatalból, vagy kérelemre az ellenőrzést végző mérsékelhet. Az adóbírság mérséklésénél vagy a kiszabás mellőzésénél az ügy összes körülményét mérlegelni kell, különösen az adóhiány nagyságát, keletkezésének körülményeit, az adózó jogellenes magatartásának (tevékenységének vagy mulasztásának) súlyát, gyakoriságát, illetve azt, hogy a körülményekből megállapíthatóan az adózó, illetve intézkedő képviselője, foglalkoztatottja, tagja vagy megbízottja az adott helyzetben a tőle elvárható körültekintéssel járt el.

Nyilvánvaló, hogy a revízió során még kivételes méltánylást érdemlő körülmény esetén is csak az adóbírság (esetleg mulasztási bírság) mérsékléséről lehet szó, a feltárt adóhiány tekintetében fel sem merülhet a méltányosság, és további korlátot állít az, hogy nincs helye az adóbírság mérséklésének vagy kiszabása mellőzésének sem hivatalból, sem kérelemre, ha az adóhiány a bevétel eltitkolásával, hamis bizonylatok, könyvek, nyilvántartások előállításával, felhasználásával, illetve a bizonylatok, könyvek, nyilvántartások meghamisításával, megsemmisítésével függ össze.

Teljesen más szempontok érvényesülnek azonban a fizetési kedvezményi eljárásokban.

A fentebb említettek alapján a bírságmérséklésnél még nem beszélhetünk esedékes adóbírságról, mivel az ellenőrzés alatt érvényesülő méltányosság még az esedékesség előtti, a fizetési kedvezményi eljárást pedig csak már végleges és esedékes tartozásra lehet lefolytatni.

További, és talán legfontosabb különbség, hogy míg a revíziónak lehetősége van arra, hogy az adóbírságot akár hivatalból is mérsékelje, illetve mellőzze, a fizetési kedvezményi eljárás csak és kizárólag kérelemre indulhat.

Ugyanakkor a fizetési kedvezményi eljárás során – természetes személy esetén – nemcsak az adóbírság, hanem a megállapított adóhiány mérséklésére is sor kerülhet.

Nem mérsékelhető azonban az adóhiány összege a vállalkozási tevékenységet folytató természetes személy, jogi személy vagy egyéb szervezet esetében, részükre ilyen kedvezmény csak bírság és pótlék tartozás vonatkozásában adható.

Ebben az eljárásban azonban legyen szó az adóbírság, vagy az adóhiány mérsékléséről vagy elengedéséről teljesen más szempontokat vizsgál az adóhatóság, mint az ellenőrzés során.

Az adóhatóság a természetes személy kérelme alapján az őt terhelő adótartozást - a kifizető által a természetes személytől levont adó- és járuléktartozás, valamint a beszedéssel megállapított adó kivételével -, valamint a bírság- vagy pótléktartozást mérsékelheti vagy elengedheti, ha azok megfizetése az adózó és a vele együtt élő hozzátartozók megélhetését súlyosan veszélyezteti. Az adóhatóság a mérséklést - az adózó teljesítőképességéhez mérten - az adótartozás egy részének megfizetéséhez kötheti. Az adóhatóság a pótlék- és bírságtartozást kivételes méltányosságból mérsékelheti vagy elengedheti különösen akkor, ha annak megfizetése a vállalkozási tevékenységet folytató természetes személy, jogi személy vagy egyéb szervezet gazdálkodási tevékenységét ellehetetlenítené. Az adóhatóság a mérséklést az adótartozás egy részének vagy egészének megfizetéséhez kötheti.

A fizetési kedvezményi eljárásban **már nem vizsgálható** az adóhiány nagysága, keletkezésének körülményei, az adózó jogellenes magatartásának (tevékenységének vagy mulasztásának) súlya, gyakorisága, mint ahogy az sem, hogy az adózó, illetve intézkedő képviselője, foglalkoztatottja, tagja vagy megbízottja az adott helyzetben a tőle elvárható körütekintéssel járt-e el.

Itt kizárólag azt mérlegeli az adóhatóság, hogy az adótartozás megfizetése veszélyezteti-e a természetes személy adózó. és a vele együtt élő hozzátartozók megélhetését, illetve

nem természetes személy adózó esetében pedig, azt kell vizsgálni, hogy az adótartozás megfizetése a gazdálkodást tevékenység ellehetetlenülését eredményezheti-e.

Sokáig különbséget jelentett a két eljárás között, hogy amennyiben a revízió úgy ítélte meg, hogy az adóbírság mérséklésének feltételei fennállnak, akkor a bírságot mérsékelte, illetve a bírság kiszabását mellőzhette, de ezt a döntését nem köthette feltételhez.

Ezzel szemben a fizetési kedvezményi eljárásban mindig is lehetőség volt (és van a mai napig) arra, hogy a mérséklést az adótartozás egy részének vagy egészének megfizetéséhez kösse a döntéshozó.

A jelenleg hatályos Art azonban 2018.01.01. napjával bevezette a **feltételes adóbírság kedvezményt**, mely alapján ha az adózó az utólagos adómegállapításról hozott első fokú határozat elleni fellebbezési jogáról lemond, és esedékességig a határozatban előírt adókülönbözetet megfizeti, mentesül a kiszabott adóbírság ötven százalékának megfizetése alól.

Ennek a jogintézménynek a bevezetése (hasonlóan az automatikus részletfizetésekhez) bűjtatottan deklarálja az állami bevételek biztosításának elsőbrendűségét, hiszen a mérlegelés eredményeként engedélyezett mérséklés esetén vizsgálandó jogszabályi feltételek hiányában is jelentősen (50 %-kal) csökken a fizetendő adóbírság mértéke.

Az állami bevételek biztosítása mellett azonban az adóhatóság feladata a feketegazdaság elleni hatékony fellépés, az adókijátszás megakadályozása és szankcionálása is, aminek érdekében (amint azt szakdolgozatomban a későbbiekben bemutatom) innovatív megoldások is megjelennek.

Az adóhatóság tevékenységében **egyensúlyban kell lennie** az állami bevételek biztosítására, és az adójogszabályok betartatására, az adókijátszásra irányuló magatartások szankcionálására irányuló tevékenységnek.

Ez a kényes egyensúly borul fel azáltal, hogy jogalkotó lehetőséget biztosít arra, hogy a fellebbezési jogról történő lemondásért, és az adóhiány megfizetéséért „cserébe” akár a bevételtiltkolás miatt kiszabott 200 %-os adóbírság felének megfizetése alól is mentesüljön az adózó.

Az nem állítható, hogy ez a kedvezmény ösztönzőleg hatna az adókijátszásra irányuló az adózói magatartásokra, de álláspontom szerint negatívan hat az adózói morálra.

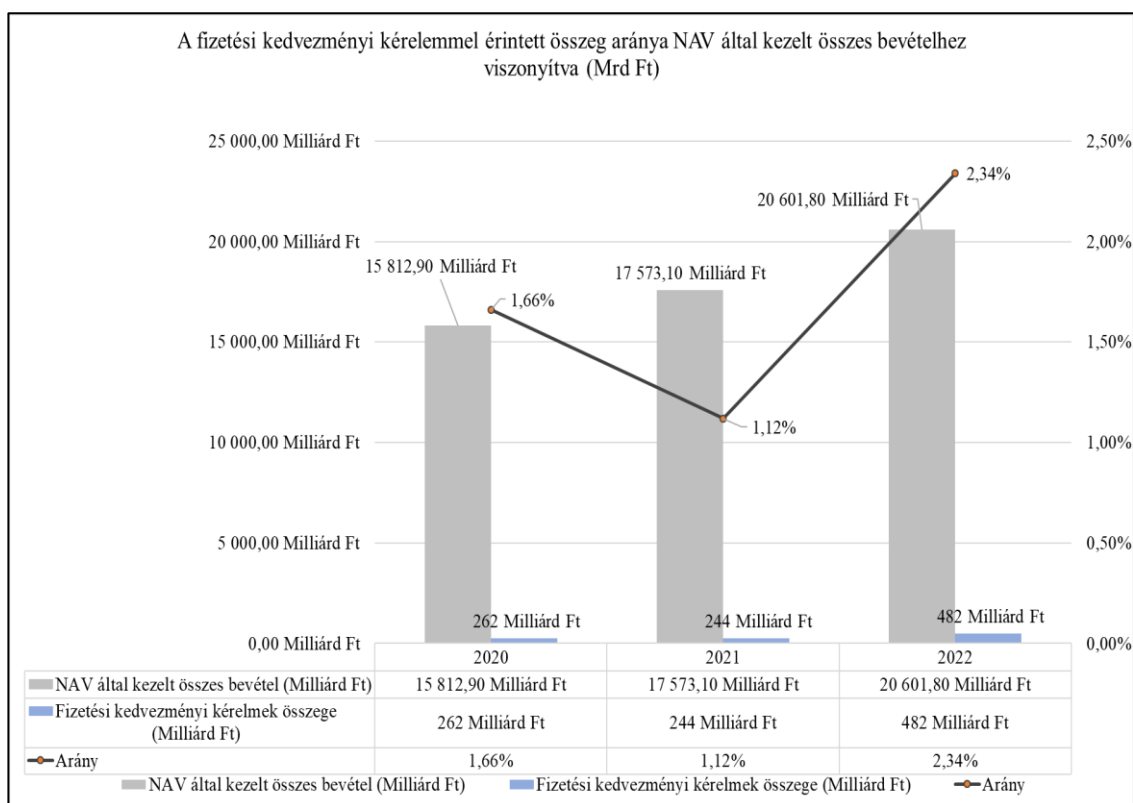
IV./ Mérlegelési jogkörben hozott döntések

A fizetési kedvezmények, mérséklés tárgyában hozott határozatok főszabályként mind a revízió során kiszabott bírságok tekintetében, mind a „klasszikus” fizetési kedvezményi eljárásokban mérlegelési jogkörben hozott döntések.

Ami azt jelenti, hogy miután az eljáró ügyintéző összegyűjti a tényállás tisztázáshoz szükséges adatokat mérlegeli, hogy fennállnak-e a részletfizetés, a fizetési halasztás vagy a mérséklés jogszabályi feltételei.

Bár a tényállás tisztázása során számos objektív információ kerül begyűjtésre, **végül minden döntésnek lesz szubjektív eleme is**, hiszen olyan „etalont” nem tud a jogalkotó a törvényben rögzíteni, ami minden adózó esetében alkalmazható lenne, és ami teljes egészében objektív döntést eredményezne.

A fizetési kedvezményi kérelemmel érintett összeg elenyészőnek tekinthető a NAV által kezelt összes bevételhez viszonyítva.

1.ábra – A fizetési kedvezményi kérelemmel érintett összeg aránya a NAV által kezelt összes bevételhez viszonyítva (Mrd Ft)

Ugyanakkor a részletfizetési, fizetési halasztási és mérséklési kérelmekre hozott döntések tényleges hatása messze túlmutat a fizetési kedvezményeknek a bevételekre gyakorolt hatásán, **jelentősen befolyásolhatja** az adóhatóság megítélését, másoldalról pedig emberi sorsokat befolyásolhat, illetve gazdasági társaságokat menthet meg, vagy (elutasító döntés esetén) „küldhet” a megszűnésbe.

Mindemelett a fizetési kedvezményi eljárásokban komoly felelősség nehezedik mind az ügyintézőkre, mind a határozatot aláíró, kiadmányozó vezetőkre, hiszen lényegében az **állam pénzével gazdálkodnak**.

Hosszú évekre visszamenőleg rögzíthető, hogy bár volt rá néhány példa, összességében **az adóhivatal hírnevét ritkán csorbította a korrupció gyanúja**.

A feladat jellegéből adódóan a fizetési kedvezmények elbírálásával foglalkozó szervezeti egységek munkáját ebből a szempontból mindig kiemelt figyelem kísérte mind az adózók, mind a hivatal részéről.

Felmerülhet a kérdés (különösen adómérséklésre irányuló kérelmek esetén), hogy eredményezhet-e ez a nyomás olyan döntést, amit inkább a korrupció látszatának elkerülése motivált, semmint a jogszabályi feltételek meglétének objektív vizsgálata.

A fizetési kedvezményi eljárási rendbe folyamatosan igyekeztek beépíteni olyan elemeket, melyek **segítettek megfelelően kezelni a felelősségi kérdést**.

Így a kiadmányozás rendje körében a különböző szintű vezetők aláírási jogának szabályozása, vagy kockázatosnak ítélt ügyekben a döntésnek egy testület (bizottság) kezébe adása.

Ezeket az intézkedéseket az adóhatóság belső szabályozási rendje keretében alakították ki, és a gyakorlatban is alkalmasak voltak arra, hogy a felelősség súlya ne egy-egy ember vállát nyomja, és a döntésekben csökkentse a szubjektumot.

Mindazonáltal **a „klasszikus” fizetési kedvezményi eljárások alfája és omegája a mérlegelés**, aminek szükségszerű eleme a szubjektivitás.

A részletfizetés és a fizetési halasztás vonatkozásában a hatályos Art. 198. §. szerint:

„(1) Fizetési halasztás és részletfizetés (a továbbiakban együtt: fizetési könnyítés) az adózó és az adó megfizetésére kötelezett személy kérelmére az adóhatóságnál nyilvántartott adóra engedélyezhető. A fizetési könnyítés abban az esetben engedélyezhető, ha a fizetési nehézség

a) a kérelmezőnek nem róható fel, vagy annak elkerülése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható, és

b) átmeneti jellegű, az adó későbbi megfizetése valószínűsíthető.

(2) A kérelem elbírálása és a feltételek meghatározása során figyelembe kell venni a fizetési nehézség kialakulásának okait és körülményeit.”

A természetes személy adózók esetén a fentiek kiegészülnek azzal, hogy: „(4) Természetes személy esetében a fizetési könnyítés az (1) bekezdés a) pontjában foglaltak figyelmen kívül hagyásával is engedélyezhető, ha a kérelmező igazolja vagy valószínűsíti, hogy az adó azonnali vagy egyösszegű megfizetése családi, jövedelmi, vagyoni és szociális körülményeire is tekintettel súlyos megterhelést jelent.”¹⁰

A törvény szövege (ami lényegét tekintve 2003.01.01. napjától nem változott) **meglehetősen általánosan fogalmaz**, ezért az adóhatóságra hárult az a feladat, hogy ezt képlékeny feltételt rendszert megpróbálja objektivizálni.

E körben sajnos **a bíróságok ítélkezési gyakorlatára nem lehetett alapozni**, mivel az Art.II. hk is kizárta a fizetési könnyítés tárgyában hozott határozatok bíróság előtti megtámadásának lehetőségét., és bár a jelenleg hatályos Air-beli szabályozás változott, számottevő bírói gyakorlat nem alakult ki.

Meg kell említeni ugyanakkor a Veszprémi Törvényszék K.700570/2021/12 sorszám alatti ítéletét¹¹, melyben a bíróság a fizetési kedvezményi eljárásokban történő mérlegelés tekintetében ad iránymutatást.

„...Az alperesi határozat jogszerűségét érintően a bíróság még az alábbiakra utal. A Kúria a mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozatok felülvizsgálatáról 2/2015. (XI.23.) KMK véleményt alkotott, amelyben kifejtette, hogy amennyiben a jogszabály a mérlegelési tevékenységhez feltételeket határoz meg, a hatósági határozat törvényességének alapja ezek vizsgálata. Ha a bíróság azt állapítja meg, hogy a mérlegeléshez szükséges feltételeket a hatóság nem vizsgálta, az ahhoz szükséges bizonyítást nem folytatta le, úgy szükségtelen a mérlegelési tevékenység közvetlen vizsgálata...”

¹⁰ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 198.§.(1) bekezdés

¹¹ A Veszprémi Törvényszék K.700570/2021/12. számú határozata közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata (KÖRNYEZETVÉDELMI ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata) tárgyában. [2012. évi CLXXXV. törvény (Ht.) 68. § (6) bek.] Bíró: Horváth Tünde

„...Hozzáteszi ugyanakkor a bíróság, hogy a konkrét esetben alkalmazandó jogszabályhely, az Art. 198.§ (1) bekezdés a) és b) pontjában írt feltételek fennállását a hatóság ugyancsak mérlegelés alapján kell, hogy eldöntse, figyelemmel arra, hogy a jogalkotó a mérlegelés feltételeit nem objektív körülményekkel határozta meg. Ebből eredően, amikor az alperes az Art. 198.§ (1) bekezdés a) valamint b) pontjában írt feltételek fennállását dönti el, már ezzel is mérlegelést végez, ami arra vezethető vissza, hogy jogszabály nem mondja meg az alperesi hatóság számára példának okáért azt, hogy egy fizetési nehézség mikor, milyen körülmények között, meddig minősül átmeneti jellegűnek és mi az az időintervallum, ami után az átmenetinek már nem tekinthető. Ebből a szempontból különböztetni kell azon esetek között, amikor a jogalkotó valamilyen objektív körülményt határoz meg mérlegelési előfeltételként, mint amilyen például a szociális jogban gyakran előforduló megoldás, amikor valamely adható ellátás feltételeként az egy főre jutó jövedelmet határozzák meg. A konkrét perbeli esetben a szabályozás nem ilyen konkrét és objektív, ami miatt a mérlegelés előfeltételei fennállása is a hatóság mérlegelése alapján dönthető el.”

A minél objektívabb döntés megalapozása érdekében az adóhatóság a tényállás tisztázásához, a kérelmet benyújtók anyagi, szociális, vagyoni, gazdálkodási helyzetének feltárása érdekében **egységes adatlapokat dolgozott ki**, melyekben igyekeztek az adózók (adó megfizetésére kötelezettek) vagyoni, gazdasági helyzetét minél mélyebben feltárni. Az adatlapok eltérő tartalmúak, annak függvényében, hogy a kérelmező természetes személy (egyéni vállalkozó) vagy gazdasági társaság.

Bár az Art 2018.01.01. napjától a „természetes személy” terminológiát alkalmazza, a jelenleg (2022.09.22. napjától) a NAV honlapján elérhető nyomtatvány jogszabály szöveghez igazítása elmaradt, annak elnevezése: *„Adatlap magánszemély (egyéni vállalkozó) fizetési könnyítésre és/vagy mérséklésre irányuló kérelmének elbírálásához”*¹²

Az adatlappal kapcsolatban azonban nem ez a legnagyobb aggály, hiszen az elnevezéstől függetlenül beazonosítható, hogy mely adózói körnek kell kitölteni.

¹² <https://nav.gov.hu/>

Az viszont álláspontom szerint **abszolút jogellenes**, hogy az adatlapon minden esetben adatot kell szolgáltatni a „közös háztartásban élő személyeket”, annak ellenére, hogy a jogszabály kizárólag a mérséklésnél „nevesíti” érintettként a „közeli hozzátartozókat”.

A tényállás tisztázásához szükséges adatokat a kérelemre indult eljárásban az adózónak kell szolgáltatnia, az viszont az adóhatóság kötelezettsége, hogy tájékoztassa a laikus adózót arról, hogy a törvényi előírások alapján mely körülményeket kell mérlegelnie a döntés meghozatala körében részletfizetésre, fizetési halasztásra irányuló kérelem esetén, és melyeket mérséklés esetében. Megfelelő tájékoztatás hiányában az adózó minden esetben ki fogja tölteni a közös háztartásban élők vonatkozásában kért adatokat, még akkor is, ha „csak” részletfizetést vagy fizetési halasztást kér, függetlenül attól, hogy a jogszabály alapján ezen kérelemtípusoknál ez nem releváns. Erre fogja ösztönözni a tájékoztatóban szereplő azon figyelem felhívás, miszerint: „ *Ha ezen az adatlapon nem jelez minden, a kérelem elbírálásához szükséges tény vagy körülményt, nem nyújt be minden rendelkezésére álló bizonyítékot, később – egy esetleges fellebbezésnél és a fellebbezés alapján indult eljárásban – már nem lesz lehetősége azt pótolni. Nem lehet ugyanis olyan új tényt állítani, illetve olyan új bizonyítékra hivatkozni, amelyről már a NAV elsőfokú döntése előtt tudomása volt, de azt nem terjesztette elő, arra nem hivatkozott.*”¹³

Art. 201. § (1) bekezdése szerint: „ *Az adóhatóság a természetes személy kérelme alapján az őt terhelő adótartozást - a kifizető által a természetes személytől levont adó- és járuléktartozás, valamint a beszedéssel megállapított adó kivételével -, valamint a bírság- vagy pótléktartozást mérsékelheti vagy elengedheti, ha azok megfizetése az adózó és a vele együtt élő hozzátartozók megélhetését súlyosan veszélyezteti. Az adóhatóság a mérséklést - az adózó teljesítőképességéhez mérten - az adótartozás egy részének megfizetéséhez kötheti*”¹⁴

Ebben az esetben indokolt lehet a hozzátartozók jövedelmi, vagyoni viszonyainak vizsgálata, hiszen azok ismeretében dönthető el, hogy az adótartozás megfizetése veszélyezteti-e az adózó, és a vele együttélő hozzátartozók megélhetését.

¹³ Magánszemély (egyéni vállalkozó) fizetési kedvezményi kérelmének elbírálásához szükséges dokumentumok (tájékoztató)

https://nav.gov.hu/nyomtatványok/letoltesek_egyeb/adatlap/adatlapok_fizkonny_20130101

¹⁴ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 201.§.(1) bekezdés

Sajnos az adatlap e tekintetben is más terminológiát használ, mint a jogszabály.

A fent hivatkozott jogszabályhely a „vele együtt élő hozzátartozók” megfogalmazást használja, az adatlapon azonban „közös háztartásban élők” adatait kéri feltüntetni, majd pedig az aláírásnál a „közös háztartásban élő közeli hozzátartozó neve, szerepel. ami **sem a szavak nyelvtani értelmét, sem a jogi tartalmát tekintve nem azonos.**

Az Art a „hozzátartozó” fogalmát nem határozza meg azértelmező rendelkezések között, a „közeli hozzátartozó” fogalmánál pedig visszautal a **Ptk-ra.**

„ 8:1. § [Értelmező rendelkezések]

(1) E törvény alkalmazásában

1. közeli hozzátartozó: a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő és a testvér;
2. hozzátartozó: a közeli hozzátartozó, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa;”¹⁵

Az **Art. 201.§.(1) bekezdés** szerinti hozzátartozó jogi fogalma, tehát tágabb, mint az adatlapon meghatározott „közeli hozzátartozó”.

Fentieken túl együttélés nem jelent automatikusan közös háztartásban élést is, és még ha életszerűnek is tűnik, hogy az eljárásban az adóhatóság az adózón kívül másokra vonatkozó adatokat is kérjen, **ez nem jogosítja fel arra, hogy figyelmen kívül hagyja a jogalkotó által determinált fogalmakat.**

Az együttélésnek számtalan formája fordulhat elő, hiszen élhetnek együtt többen úgy, hogy egymásnak közeli hozzátartozói, vagy hozzátartozói, de úgy is, hogy semmilyen rokoni kapcsolat nincs közöttük.. **Sem az adatlap, sem az ahhoz tartozó „Tájékoztató” nem határozza meg, hogy mit kell a „közös háztartás” fogalmán érteni,** és hogy pontosan kik tartoznak bele, illetve, hogy ez a közösség anyagi, jövedelmi, szociális avagy rokoni közösség.

Az pedig, hogy a részletfizetésnél és a fizetési halasztásnál is válaszolni kell a közös háztartásban élők (aláírás alapján közös háztartásban élő közeli hozzátartozók) jövedelmi, vagyoni viszonyaira vonatkozó kérdésekre **a fentieknél súlyosabb jogsértést vet fel.**

Az Art. 198. §. rendelkezései szerint:

¹⁵ A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 8:1.§.

„(1) Fizetési halasztás és részletfizetés (a továbbiakban együtt: fizetési könnyítés) az adózó és az adó megfizetésére kötelezett személy kérelmére az adóhatóságnál nyilvántartott adóra engedélyezhető. A fizetési könnyítés abban az esetben engedélyezhető, ha a fizetési nehézség

a) a kérelmezőnek nem róható fel, vagy annak elkerülése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható, és

b) átmeneti jellegű, az adó későbbi megfizetése valószínűsíthető.

(2) A kérelem elbírálása és a feltételek meghatározása során figyelembe kell venni a fizetési nehézség kialakulásának okait és körülményeit”¹⁶

Tehát sem a részletfizetés, sem a fizetési halasztás engedélyezésének törvényi feltételei között nem rendeli vizsgálni a jogalkotó az együtt élő hozzátartozók jövedelmi, vagyoni, viszonyait, tehát az adóhatóságnak nincs jogszabályi felhatalmazása ezen adatok kezelésére, amit az sem orvosol, hogy az adatlap aláírásával a „közös háztartásban élő hozzátartozók” quasi legalizálják adataik felhasználását.

A (4) bekezdés rögzíti ugyan, hogy: ”Természetes személy esetében a fizetési könnyítés az (1) bekezdés a) pontjában foglaltak figyelmen kívül hagyásával is engedélyezhető, ha a kérelmező igazolja vagy valószínűsíti, hogy az adó azonnali vagy egyösszegű megfizetése családi, jövedelmi, vagyoni és szociális körülményeire is tekintettel súlyos megterhelést jelent”¹⁷ azonban az itt használt „családi körülmény” nem mosható össze az adózó és a vele együtt élő hozzátartozók megélhetésének súlyos veszélyeztetettségével.

A „vele együtt élő hozzátartozók”, a közös háztartásban élők” és a „közös háztartásban élő közeli hozzátartozók” „triumvirátusa mellett megjelenik egy negyedik szereplő is az eljárásban, aki nem más, mint a „**Támogató**”. Ő róla sem a jogszabályban, sem az adatlapon nem esik szó, szerepe az eljárásban annak igazolása, hogy a kérelmező a támogató anyagi hozzájárulása révén rendelkezni fog kellő fedezettel a részletekben történő teljesítésre, avagy az adótartozás későbbi időpontban történő rendezésére. A „Támogató” nyilatkozat esetében az adóhatóság csupán egy jövedelem meglétét bizonyító igazolást kér. Az, hogy a „Támogató” tényleges teljesítőképességét az adóhatóság nem vizsgálja, egyrészt megakadályozza az eljárások indokolatlan elhúzódtását, másrészt azt mutatja, hogy az adóhatóság ezzel a lehetőséggel az eredeti

¹⁶ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 198.§.(1)-(2)

¹⁷ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 198.§.(4)

jogalkotói szándékkal egyezően törekszik az adózók megsegítésére, mérlegelve azt a körülményt is, hogy amennyiben az adózó nem fizeti meg az esedékes részleteket, úgy elveszíti a kedvezményt, és vele szemben immár a végrehajtási szakterület fog intézkedni, a végrehajtás megindításával, vagy folytatásával.

A gazdasági társaságok (egyéb gazdálkodó szervezetek) számára rendszeresített adatlap nem tartalmaz a fentiekhez hasonló súlyos anomáliákat, és az ő esetükben (figyelemmel a számviteli törvény által kötelezővé tett könyvviteli és nyilvántartási kötelezettségre is) egzaktabb adatok állhatnak rendelkezésre, azonban ezen adózói kör vonatkozásában is mindig van szubjektív eleme a döntésnek.

Azon túl, hogy a fizetési kedvezményi eljárásokhoz rendszeresített adatlapok, mint a döntés alapjául szolgáló dokumentumok tartalmukat tekintve megújításra szorulnának a jogszabályi előírásoknak való megfelelésség érdekében, széleskörű használatuk nem is indokolt.

Az adóhatóság rendkívül széleskörű adatbázissal rendelkezik, ahogy Vágújhelyi Ferenc, a NAV vezetéséért felelős államtitkár fogalmazott: *„Mondhatom, hogy Európában a mi adóhivatalunk látja a legtöbb adatot, mert mi egészen az aljától látunk minden elemi tranzakciót.”*¹⁸

Ez az adatbázis fokozatosan alakult ki az online pénztárgépek bevezetésével, a kötelező online számlázással. Az is látható már, hogy a jelenleg is hatalmas adatvagyon tovább fog nőni, hiszen az úgynevezett SAF-T ('standard audit file for tax') program fejlesztése is folyamatosan zajlik, a bevezetni tervezett eÁFA rendszerrel együtt, melynek lényege, hogy az online számla- és pénztárgép, valamint vám adatok felhasználásával a NAV automatikusan elkészíti az áfabevallás tervezetét, amelyet egy webfelületen keresztül véglegesíthetnek az adózók. A SAF-T program bevezetése és kötelező alkalmazása az online számlarendszernél is több információt adhat az adóhatóságnak, mivel azon keresztül nemcsak a vállalkozás számlái, hanem teljes könyvelési anyaga láthatóvá válik. A rendelkezésre álló adatok felhasználásával az adóhatóság már ma is képes az adózókat minősíteni, mely alapján nagy biztonsággal megjósolható, hogy az adott adózó mennyire lesz jogkövető, illetve mikor szükséges beavatkozás az adóhatóság részéről.

¹⁸ Kamasz Melinda: NAV elnök: Európában a mi adóhivatalunk látja a legtöbb adatot adózóiról, <https://novekedes.hu/interju/nav-elnok-europaban-a-mi-adohivatalunk-latja-a-legtobb-adatot-adozoirol> (2023.05.11.)

Mára fordult a kocka, mivel a korábbi gyakorlat szerint az adóhatóság utólag próbált meg reagálni az újabb és újabb jogellenes adózói magatartásokra, most azonban a rendelkezésre álló adatvagyon tudományos módszerekkel elemző és rendszerező kockázatelemzés eredményeként az adóhatóság nem hogy valós idejű, hanem megelőző jellegű intézkedéseket tud tenni, és **ezeket az információkat mind a végrehajtási eljárásban, mind a fizetési kedvezményi eljárásokban hasznosítani lehetne.**

Az, hogy a jogalkotó a jövőben is kiemelt jelentőséget fordít az innovációra megmutatkozik abban is, hogy 2022.10.14. napján hatályba lépett az 1080/2022.(II.23.) Kormány határozat a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Mesterséges Intelligencia Munkacsoportról.¹⁹

Bár az adóhatóság által kezelt adatvagyon kétségtelenül rendkívüli, felhasználása mégis egysíkú. Visszavezethető ez arra, hogy az adóhivatal működésének alfája és omegája a költségvetés számára adók beszedése révén bevételek biztosítása, és minden innováció mögött valamilyen mértékben ott van az adóbevételek biztosítása, és ezzel szoros összefüggésben a feketegazdaság fehéritése. Ez azt jelenti, hogy ezeknek az innovációknak az eredményei jelentős részben a revízióknál hasznosul, de felhasználásukkal a végrehajtási eljárások, és a fizetési kedvezményi eljárások is hatékonyabbá tehetők, nem beszélve ez utóbbi esetében a döntéshozói szubjektivitás kiküszöböléséről.

Azokra az információkra is van az adóhatóságnak rálátása, amelyek nem saját adatvagyonként kezel, hanem különböző jogosultságok révén fér hozzá. Már elektronikus úton elérhetőek az ingatlan-nyilvántartás, a gépjármű-nyilvántartás, a közjegyzői zálognyilvántartás adatai, tehát lényegében minden olyan nyilvántartás, ami mind a természetes személyek, mind a gazdálkodó szervezetek vagyonának feltérképezéséhez szükségesek. Nonszensznek tűnik a természetes személy adózótól adatot kérni a jövedelméről, amikor arról évente bevallást nyújt be, a kifizető pedig havonta adatot szolgáltat.

Az adóhatóság számára elérhető elképesztő adatvagyonban szinte minden ott van, ami egy részletfizetési, vagy fizetési halasztási kérelem elbírálásához, vagy akár az

¹⁹ 1080/2022.(II.23.) Kormány határozat a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Mesterséges Intelligencia Munkacsoportról.

adótartozás mérsékléséhez szükség lehet, csupán megfelelő rendszerezéssel elő kell állítani az adózóra vonatkozó megfelelő „adatcsomagot”.

Mi sem mutatja jobban a régóta követett gyakorlat meghaladottságát, mint az, hogy ha a kérelmező elmulasztja feltüntetni a saját, vagy közeli hozzátartozója tulajdonában lévő gépjárművet, akkor az adóhatóság (megtekintve a gépjármű nyilvántartást) fel fogja tártani, hogy az adózó/ közös háztartásban élő személy tulajdonában van az adott gépjármű, és elutasítja a kérelmét azzal az indokkal, hogy nem tárta fel teljes körűen a vagyoni helyzetét.

De az is lehet, hogy nincs is szükség különböző adatbázisokba történő betekintésre, mivel a **végrehajtási eljárás keretében az adós teljes vagyoni helyzetét feltárták**, jövedelmére letiltást foganatosítanak, ingatlanát, gépjárművét, üzletrészét, megtakarításait lefoglalták, stb.

A tendenciákat látva a jogalkotó részéről is törekvés figyelhető meg az eljárás egyszerűsítésére, arra, hogy a szubjektivitástól sem mentes mérlegelés helyét automatizmusok váltsák fel.

V./Automatikus fizetési könnyítés

Az előzőekben kifejtettek szerint a „klasszikus” fizetési kedvezményi eljárásban meghozott döntés mindig mérlegelésen alapul, és bármennyire is törekszik az adóhatóság objektív döntést hozni, annak mindig lesz szubjektív eleme is.

Ugyanakkor a jogszabály módosítások során törekedtek ennek a szubjektív tényezőnek (ami lényegében az ügyintéző személye) a mellőzésére, ami az **automatikus fizetési könnyítések bevezetése révén valósult meg**.

Amint arra Olasz András Olasz András: Újabb tendenciák az adóhatósági köztartozás-kezelés és végrehajtás szabályozásában című írásában rámutatott az adó- és vámhatósági gyakorlat az ebben a kérdésben a tételes jogalkotás előtt járt, ami a témakör érzékenységeire mutat rá.²⁰

„Minthogy az önkéntes jogkövetés "baráti", nem kikényszerítő jellegű eszközökkel történő támogatása és a közvetlen fiskális szempontok kétség kívül szemben állónak tűnnek,

²⁰ Olasz András: Újabb tendenciák az adóhatósági köztartozás-kezelés és végrehajtás szabályozásában (MJSZ, 2020. 2. Különszám, 102-115. o.)

izgalmas kérdésnek tekinthető, hogy az egyes esetkörökben hol és milyen módon húzható meg a határ. Mindenesetre az a tény, hogy az adó- és vámhatósági gyakorlat az előbbi kérdésben a tételes jogalkotás előtt jár, a témakör érzékenysége rá mutat.”

Történetét tekintve az automatikus fizetési kedvezmény 2009. január 1. napjával jelent meg, még rendkívül szűk körben, amikor is az beiktatásra került az Art.II.hk-ba a 133/A.§. mely szerint „*a vállalkozási tevékenységet nem folytató, általános forgalmi adó fizetésére nem kötelezett magánszemély személyi jövedelemadó bevallásában nyilatkozhat úgy, hogy a bevallott, 100 000 Ft-ot meg nem haladó személyi jövedelemadó fizetési kötelezettségét pótlékmentes részletfizetés keretében, az esedékességtől számított legfeljebb 4 hónapon keresztül, havonként egyenlő részletekben teljesíti.*

(2) Ha az adózó az esedékes részlet befizetését nem teljesíti, a kedvezmény érvényét veszti, és a tartozás egy összegben esedékessé válik. Ez esetben az adóhatóság a tartozás fennmaradó részére az eredeti esedékesség napjától késedelmi pótlékot számít fel.”²¹

Idővel mind az adótartozás összege, mind a futamidő létszerűtlenné vált, így az összeget 2013.01.01. napjával 150.000,- FT-ra, a futamidőt 6 hónapra emelték.

Lényegesebb változás történt 2016. 01.01. napjával, nem csak azért, mert immár 200.000,- Ft adótartozásra lehetett 6 havi automatikus részletfizetést kérni, hanem méginkább azért, mert míg a korábbi szabályozás az automatikus részletfizetést kizárólag személyi jövedelem adó adónemben fennálló tartozásra biztosította 2016.01.01. napjától már egészségügyi hozzájárulás tartozásra is igényelhető volt ez a kedvezmény, sőt 2016.07.01. napjával beiktatásra került az Art.II hk 133.§.(11) bekezdése, mely szerint „*A vállalkozási tevékenységet nem folytató, általános forgalmi adó fizetésére nem kötelezett magánszemély kérelmére az adóhatóság az általa nyilvántartott, legfeljebb 200 000 forint összegű adótartozásra - kivéve a (3) bekezdésben meghatározott kötelezettségeket - évente egy alkalommal legfeljebb 6 havi pótlékmentes részletfizetést engedélyez az (1)-(2) bekezdésben foglalt feltételek vizsgálata nélkül.*”²²

²¹ Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 133/A.§.

²² Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 133.§.(11)

Ezzel lényegében minden adótartozásra kérhető az automatikus részletfizetési kedvezmény, kivéve azokat a kötelezettségeket (133.§.(3) bekezdés) amire mérlegelés alapján sem kaphatott kedvezményt az adózó.

Ezzel a jogalkotó (bár csak meghatározott összeg erejéig, és korlátozott futamidőre) **áttörte a mérlegelés szubjektivitását**, különös tekintettel arra, hogy az automatikus részletfizetés a törvény erejénél fogva pótlékmentes, míg a mérlegelés eredményeként adott fizetési könnyítés főszabályként pótlékköteles.

2018. 01.01. napjával tovább szélesedett az automatikus részletfizetésre „jogosultak” köre, részben az adótartozási korlát 500.000,- Ft-ra történő felemelése, és a futamidő 12 hónapra történő meghosszabbítása révén, részben pedig az adózói kör kiszélesítése okán. 2018.01.01. napjától ugyanis a vállalkozási tevékenységet folytató és az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett természetes személy is terjeszthetett elő kérelmet automatikus részletfizetésre.

A fentiekén túl automatikus részletfizetés lehetőségével „jutalmazta” a jogalkotó az ún. megbízható adózói kört is. Ez a kedvezmény 2016.01.01. napjától volt igénybe vehető legfeljebb 500.000,- Ft adótartozásra és maximum 12 futamidőre. Az adótartozás 2017.01.01. napjával 1.500.000,- Ft-ra emelkedett, 2021.01.01. napjától pedig 3.000.000,- Ft-ra nőtt.

Az újabb lépés 2023. október 12-én történt, amikortól az a nem természetes személy adózó kérelmére az adóhatóság az általa nyilvántartott, legfeljebb egymillió forint összegű adótartozásra évente egy alkalommal legfeljebb hathavi pótlékmentes részletfizetést engedélyezhet.

Az automatikus részletfizetések esetében az adóhatóság nem vizsgálja azon feltételek meglétét, amit a fizetési kedvezményes eljárás során figyelembe kell vennie.

A jelenleg hatályos Art198.§.(1) bekezdése szerint:” *fizetési könnyítés abban az esetben engedélyezhető, ha a fizetési nehézség*

a) a kérelmezőnek nem róható fel, vagy annak elkerülése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható, és

b) átmeneti jellegű, az adó későbbi megfizetése valószínűsíthető.”

A (2) bekezdés szerint: „A kérelem elbírálása és a feltételek meghatározása során figyelembe kell venni a fizetési nehézség kialakulásának okait és körülményeit.”²³

Az automatikus fizetési kedvezmények megjelenése azonban számos kérdést felvet.

Gyakorta indokolja döntését az adóhatóság azzal, hogy a kérelmet benyújtó adózó nem rendelkezik fedezettel az adó későbbi időpontban történő megfizetésére, ezért – figyelmen kívül hagyva az adózó fizetési készségét – elutasítja kérelmet.

Az adóhatóság érvelése ezekben az esetekben az, hogy mivel az adózó által rendelkezésre bocsátott adatok szerint nem rendelkezik az adó részletekben, vagy későbbi időpontban történő megfizetésére fedezettel, ha mégis engedélyeznék a fizetési könnyítést, akkor azt az adózó csak olyan jövedelemből, illetve bevételből tudná megfizetni, amit eltitkol az adóhatóság elől.

Azzal azonban, hogy az automatikus részletfizetésnél a fedezet meglétét nem vizsgálja az adóhatóság, **a jogalkotó egyrészt legalizálja azt, hogy ezek az adózók bármilyen forrásból származó bevételükből, vagy jövedelmükből megfizethetik a tartozásukat, másrészt diszkriminálja azt az adózói kört, akinek nincs lehetősége automatikus fizetési kedvezményt kérni a jogszabályi korlátok miatt, hanem kénytelen az általános szabályok szerinti mérlegelésen alapuló eljárást kezdeményezni, és bizonyítási procedúrába bocsátkozni.**

Mindazonáltal véleményem szerint a jövőre nézve célszerű lenne nagyobb teret engedni az automatikus részletfizetéseknek, ami összecseng Olasz András fentebb idézet írásában foglalt álláspontjával:²⁴

„A koncepció része, hogy a kívánatosnak tartott jogalkalmazási irányvonal ne csak elvi természetű legyen, de azt hatékony jogintézmények támogassák. Az elmúlt években megvalósult jogfejlődés mentén, azokban az esetekben, amikor a fizetési nehézséget kiváltó körülmények erősen tipikus jegeket mutatnak, törvényen alapuló fizetési kedvezmény vehető igénybe, az általános szabályok szerinti feltételek vizsgálata nélkül, így például a személyijövedelemadó-bevallás szerinti befizetési kötelezettség, illetve az első lakásszerzéshez kapcsolódó vagyonszerzési illeték körében.

²³ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 198.§.(1)-(2)

²⁴ Olasz András: Újabb tendenciák az adóhatósági köztartozás-kezelés és végrehajtás szabályozásában (MJSZ, 2020. 2. Különszám, 102-115. o.)

Az előzőeket kiegészítő új, 2018-as szabály - mely egy korábbi jogintézmény bővítése nyomán jött létre -, hogy a természetes személy adózó, ideértve a vállalkozási tevékenységet folytató személyeket is, a legfeljebb 500 ezer forint adótartozására évente egy alkalommal akár 12 havi pótlékmentes részletfizetést kérhet. Ezt a kérelmet pedig az adó- és vámhatóság az általános szabályok szerinti feltételek vizsgálata nélkül, automatikusan bírálja el. Szintén viszonylag új szabály a megbízhatónak minősített vállalkozások részére biztosított, az előzőekben már jelzett "automatikus" részletfizetési lehetőség.

Könnyen belátható, hogy az adófizetési nehézség létének, bekövetkezésének törvényi, jogintézményi elismerése nem csak alapelvi szempontból lényeges, a fizetési nehézség feloldása hosszabb távon gazdasági, és ebből kifolyólag adóbevételi előnyt jelenthet, hiszen a részletfizetéssel segített vállalkozás a tovább folytatott gazdasági tevékenysége eredményeképpen a jövőben is adót fog fizetni. Amennyiben pedig a jogalkotó a törvény alapján igénybe vehető jogként deklarál olyan helyzeteket, amelyek jellemző fizetési nehézséget eredményeznek vagy jelentenek, és amelyek alapján külön hatósági mérlegelési jog gyakorlása nélkül lép érvénybe a kedvezmény, úgy ez jelentősen csökkentheti az adminisztrációt."

A vállalkozói tevékenységet folytató (ide értve az általános forgalmi adó fizetésére kötelezetteket is) természetes személyek számára 2018.01.01. napjától már adott a lehetőség az automatikus részletfizetés iránti kérelem benyújtására, sőt 2021.01.01. napjától a korábbi ötszázezer forint helyett már akár egymillió forint adótartozásra is.

Bár korábban csak a megbízható adózói minősítéssel rendelkezők számára volt biztosított az automatikus részletfizetés lehetősége, 2023. október 12. napjától beiktatásra került az Art-ba a 199.§. (2a) bekezdés, mely szerint „*A nem természetes személy adózó kérelmére az adóhatóság az általa nyilvántartott, legfeljebb egymillió forint összegű adótartozásra évente egy alkalommal legfeljebb hathavi pótlékmentes részletfizetést engedélyez.*”²⁵

Az lehet „vita” tárgya, hogy mennyire életszerű, hogy a természetes személyekkel azonos mértékben (egymillió forintban) került limitálásra az automatikus részletfizetés lehetősége, de a jogalkotó szándék vitán felül pozitív.

Természetesen felmerülhet az az aggály, hogy a jogi személy adózók számára ez egyfajta bújtatott lehetőség arra, hogy adófizetési kötelezettségük átütemezését a gazdálkodásuk

²⁵ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 199.§.(2a)

bújtatott finanszírozására használnák fel, vagyis, hogy adófizetési kötelezettségükkel szemben előrébb sorolnák egyéb kötelezettségeiket.

Ennek megakadályozására azonban a jogalkotónak megfelelő eszközök állnak rendelkezésére. Ilyen például, hogy –szemben a természetes személyekre vonatkozó szabályozással – a jogi személyek részére nyújtott automatikus részletfizetés pótlékköteles lenne, vagy például, hogy míg a természetes személyek évente egy alkalommal élhetnek ezzel a lehetőséggel a jogi személyek ezt a kedvezményt nem vehetnék igénybe két egymást követő gazdasági évben, mint ahogy magam is támogatnám azt, hogy az is kizáró ok lenne, ha az adózó korábban kapott automatikus részletfizetést, de nem teljesítette a határozatban foglaltakat.

Összességében az automatikus részletfizetés kérdésében sokkal „megengedőbb” állásponton vagyok, mint amit a jelenlegi szabályozás lehetővé tesz.

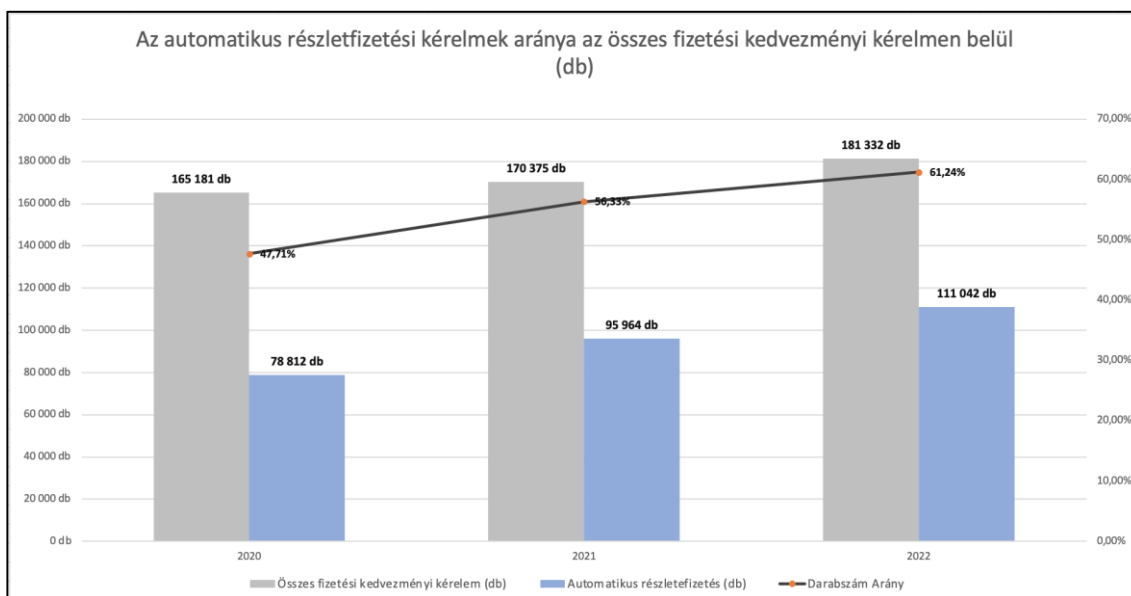
Ennek egyik oka, hogy **lényegében nincs „kockázat”**, hiszen amennyiben az adózó nem fizeti meg határidőben az esedékes részletet, úgy a kedvezményt elveszíti, és a teljes, még meg nem fizetett tartozás egyösszegben esedékessé válik.

A másik ok, hogy ezek a folyamatok szinte teljes egészében automatizálhatók, ezáltal gyors, hatékony, minimális munkaerő ráfordítást igényelnek.

Az pedig, hogy **az adózók is preferálják az automatikus eljárást** egyértelműen mutatja a 2020.évtől 2022. év végéig terjedő időszakra vonatkozó, NAV Évkönyvekben megjelent adatok.

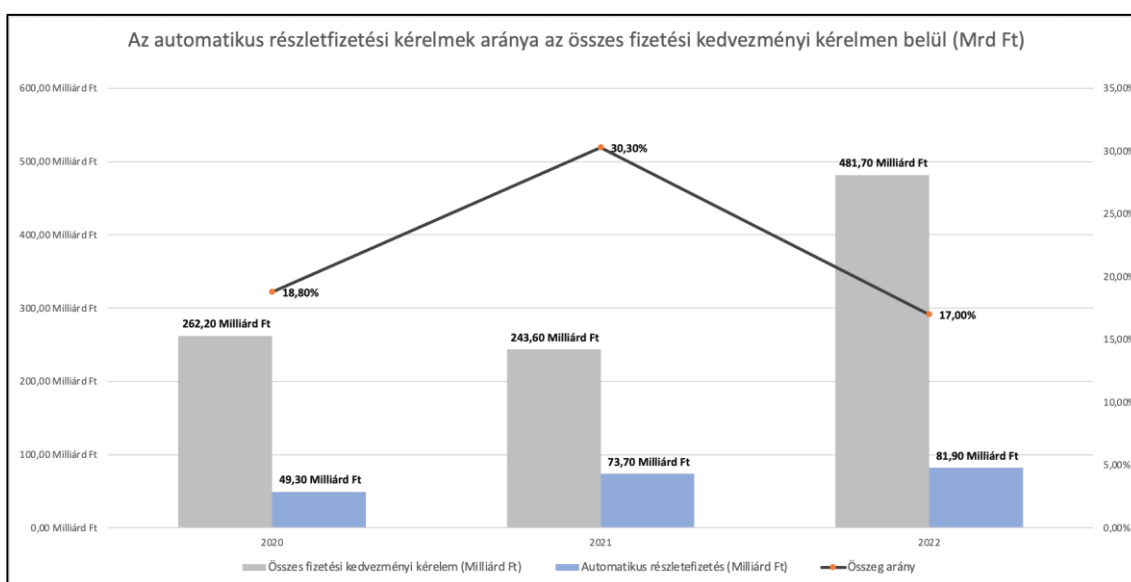
Míg 2020. évben az összes fizetési kedvezményi kérelemnek (165181 db) 47,71 %-a volt automatikus részletfizetésre irányuló kérelem, addig 2021.évben 56,33 % (170375 db-ból 95964 db), 2022. évben pedig 61,24 % (181332 db-ból 111042 db)²⁶

²⁶ NAV Évkönyv 2020., 2021., 2022. <https://nav.gov.hu/kereso?query=nav%20%C3%A9vk%C3%B6nyv> 2023.11.14.

2.ábra-Az automatikus részletfizetési kérelmek aránya az összes fizetési kedvezményi kérelemen belül (db).

Azösszegezés oldaláról vizsgálva viszont az állapítható meg, hogy 2022. évben az összes fizetési kedvezményi kérelemmel érintett összegnek (481,7 Mrd Ft) mindössze 17,0 %-t, 2021. évben az összes fizetési kedvezményi kérelemmel érintett összegnek (243,6 Mrd Ft) mindössze 30,3 %-t, 2020. évben pedig az összes fizetési kedvezményi kérelemmel érintett összegnek (262,2 Mrd Ft) mindössze 18,6 %-t tette ki az automatikus részletfizetési kérelemmel érintett összeg.²⁷

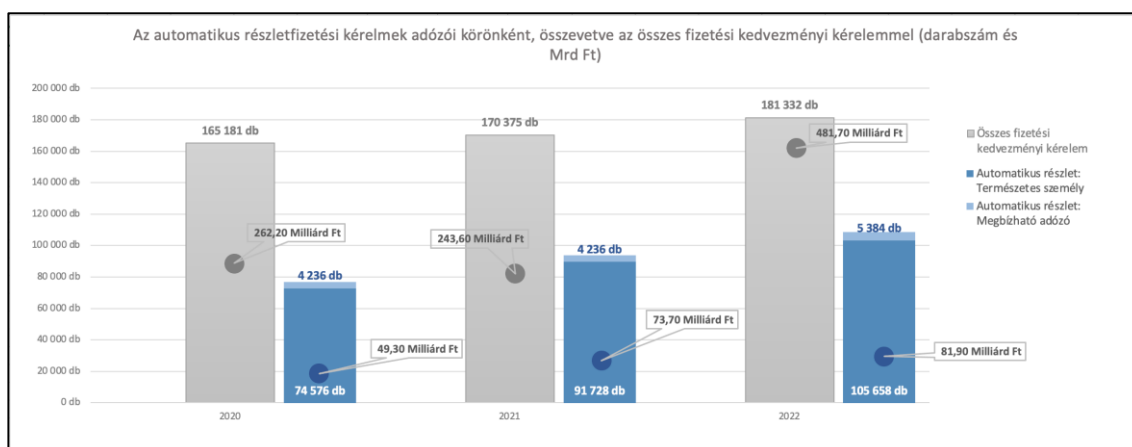
²⁷ NAV Évkönyv 2020., 2021., 2022. <https://nav.gov.hu/kereso?query=nav%20%C3%A9vk%C3%B6nyv> 2023.11.14.

3.ábra-Az automatikus részletfizetési kérelmek aránya az összes fizetési kedvezményi kérelmen belül (Mrd Ft).

Az adatok alapján az tűnik ki, hogy a darabszámot tekintve az összes kérelmen belül 2022. évre már az összes fizetési kedvezményi kérelem több mint 60 %-át tették ki az automatikus részletfizetési kérelmek, ugyanakkor azösszegeket vizsgálva az összes fizetési kedvezményi kérelem érintett összegnek csupán 17,0 %-át kérték automatikus fizetési kedvezményi kérelem alapján átütemezni.

Ennek logikus magyarázata, hogy **a természetes személyek számára sokkal szélesebb körben biztosított az automatikus részletfizetés, mint a jogi személyek, gazdálkodó szervezetek számára**, akik közül lényegében csak a megbízható adózó minősítéssel rendelkezők jogosultak ilyen irányú kedvezményt igénybe venni.²⁸

Ugyanakkor, ha nem a darabszám tekintetében végezzük el az összevetést, hanem a kérelemmel érintett összeget vesszük górcső alá, akkor azt tapasztaljuk, hogy sokkal kisebb a két kérelmező kör közötti különbség, ami az érintettek eltérő adóterhelésére vezethető vissza, vagyis egyszerűbben fogalmazva a gazdálkodó szervezetek több adót kötelesek fizetni, mint a természetes személyek, ezáltal nagyobb összegű adóhátralékokat is halmozhatnak fel.²⁹

4.ábra- Az automatikus részletfizetési kérelmek adózói köröként, összevetve az összes fizetési kedvezményi kérelemmel (darabszám és Mrd Ft)

²⁸ NAV Évkönyv 2020., 2021., 2022. <https://nav.gov.hu/kereso?query=nav%20%C3%A9vk%C3%B6nyv> 2023.11.14.

²⁹ NAV Évkönyv 2020., 2021., 2022. <https://nav.gov.hu/kereso?query=nav%20%C3%A9vk%C3%B6nyv> 2023.11.14.

VI./Speciális fizetési könnyítések

Említés szintjén kell foglalkoznunk a koronavírus miatti vészhelyzetre tekintettel adott fizetési kedvezményekkel, figyelemmel arra, hogy a koronavírus-világjárványt követő, a gazdaság újraindítását elősegítő adózási intézkedésekről szóló **318/2021. (VI. 9.) Korm. rendelet** 2021.06.09. napjától 2021.12.01. napjáig volt hatályban, és speciális szabályokat és eljárási rendet léptetett életbe.

A rendelet szerint: „2. § (1) Az Art. 198. és 199. §-a szerinti kedvezményeken túl, az adóhatóság az adózónak és az adó megfizetésére kötelezett személynek a 2021. december 31-ig előterjesztett kérelmére az adóhatóságnál nyilvántartott, legfeljebb ötmillió forint összegű adóra, egy alkalommal, legfeljebb hat havi pótlékmentes fizetési halasztást vagy legfeljebb tizenkét havi pótlékmentes részletfizetést engedélyez, ha a kérelmező a kérelem benyújtásával egyidejűleg valószínűsíti, hogy a fizetési nehézség a veszélyhelyzetre vezethető vissza.

(2) Az (1) bekezdés szerinti eljárás ügyintézési határideje tizenöt nap.

3. § (1) Az Art. 201. § (2) bekezdésétől eltérően az adóhatóság a nem természetes személy adózónak és az adó megfizetésére kötelezett személynek (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: adózó) a 2021. december 31-ig előterjesztett kérelmére az őt terhelő adótartozást egy alkalommal, legfeljebb húsz százalékkal, de ötmillió forintot meg nem haladó összegben mérsékli, ha az adótartozás megfizetése a kérelmező gazdálkodási tevékenységét a veszélyhelyzetre visszavezethető okból ellehetetlenítené. Az adómérséklés csak egy adónem tekintetében kérelmezhető.

(2) Az adótartozás e § szerinti mérséklése esetén a fennmaradó összegre a 2. § szerinti fizetési kedvezmény nem engedélyezhető. Az adótartozás e § szerinti mérséklése nem engedélyezhető, ha az adóhatóság az adózó részére a 2. § szerinti fizetési kedvezményt engedélyezett.

(3) Az (1) bekezdés szerinti eljárás ügyintézési határideje tizenöt nap.”³⁰

Amint látható **a szabályozás átmeneti jellegű volt**, és a koronavírus-világjárványhoz kapcsolódott, ugyanakkor mindenképpen említést érdemel, hiszen korábban (leszámítva a csődeljárásokban, vagy felszámolási eljárásokban kötött egyezségeket) **nem volt példa**

³⁰ A koronavírus-világjárványt követő, a gazdaság újraindítását elősegítő adózási intézkedésekről szóló 318/2021. (VI. 9.) Korm. rendelet

arra, hogy adóhatóság nem természetes személyek (gazdálkodó szervezetek) részére biztosította volna a lehetőséget, hogy a bírságon és késedelmi pótlékon túl, adótartozás is mérséklésre, elengedésre kerüljön.

Arra konkrét adatot nem sikerült találnom, hogy ilyen jogcímen mekkora összegben engedett el az adóhatóság adótartozást, de figyelemmel arra, hogy a NAV 2021. évi évkönyve szerint 2021. évben az előző időszakhoz (2020.) viszonyítva 11,1 %-kal, a NAV 2022. évi évkönyve alapján a 2022. évben pedig 2021. évhez viszonyítva 13,6%-kal nőtt a NAV által beszedett bevétel, az elengedés mértéke nem gyakorolt érdemi hatást a központi költségvetésre.³¹

Sajnos szintén nem lelhető fel az adóhatósági adatközlésekben arra vonatkozó adat, hogy hány adózó élt, és milyen összegű adótartozás vonatkozásában az **Art. 198.§.(5) bekezdésében** nevesített speciális kedvezménnyel.

E szerint: *„Természetes személy vagy egyéni vállalkozó esetében a fizetési könnyítés az (1) bekezdés a) pontja, valamint a (3) bekezdés figyelmen kívül hagyásával is engedélyezhető, ha a pénzügyi intézménnyel szemben fennálló hitelszerződés, kölcsönszerződés vagy pénzügyi lízingszerződés alapján fennálló kötelezettségei törlesztő részleteinek megemelkedése vagy az ezzel érintett hitelszerződés felmondása aránytalanul súlyos megterhelést jelent, továbbá az adósságrendezési eljárás során.”*³²

Ezt a 2018.01.01. napjától hatályos szabályozást a jogalkotó szintén **az élet által produkált kihívásra reagálva vezette be.**

Ez a kedvezmény nem átmeneti jellegű, mint a pandémiával összefüggésben megalkotott kormányrendelet szerinti fizetési könnyítések, hiszen 2018. 01.01. napjától lényegében változatlan formában tartalmazza az Art.

Ezen túl említést érdemel azért is, mert ez alapján az ún „**tiltott adónemekre**” is **engedélyezhető részletfizetés, illetve fizetési halasztás**, ami **álláspontom szerint túlmutat az elvárható méltányosság mértékén**, különös tekintettel a (3) bekezdés a) és c) pontok vonatkozásában.

A (3) bekezdés szerint: *„(3) Nem engedélyezhető fizetési könnyítés a) a természetes személyek jövedelemadójának előlegére és a levont jövedelemadóra,*

³¹ NAV Évkönyv 2020., 2021., 2022. <https://nav.gov.hu/kereso?query=nav%20%C3%A9vk%C3%B6nyv> 2023.11.14.

³² Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 198.§.(5)

- b) a beszédett adóra,
- c) a kifizető által a természetes személytől levont járulék,
- d) az Áfa tv. szerinti csoportos adóalany és a Tao tv. szerinti csoportos társasági adóalany számára a csoportos adóalanyiság időszakában.³³

A természetes személy jövedelemadó előlege, a levont jövedelemadó, valamint a kifizető által a természetes személytől levont járulék mind olyan tételek, amiket az arra jogosult mástól (tipikusan a munkavállalójától) már levont. Az, hogy a mástól levon adót, illetve járulékot utóbb az adózó nem a költségvetésbe fizet be, hanem saját céljaira használ fel, **nem hogy morálisan vitatható, de akár büntetőjogi tényállásként értelmezhető.**

VII./Összegzés

A korábban már citált Czibrik Esztert idézve: *”A hatósági eljárás szakaszától függetlenül a napi jogalkalmazási gyakorlatban tömegével fordulnak elő olyan típusú kérelmek, amelyek méltányossági alapúak. A méltányossági döntések a közigazgatási hatósági eljárás gyakorlatában emberi sorsokat is érinthetnek, ezért egy igen szenzitív kérdésről beszélhetünk. A közérdek érvényesítése jegyében eljáró jogalkalmazó, bizonyos élethelyzetekben az eredeti törvényi úton hátrányba kerülőkkel szemben juthat kedvezőbb döntésre, a méltányosság szellemében.[55] A méltányossági jogkör az egyéniesítés követelményénél is nagyobb erővel kötelezi a jogalkalmazót, hogy ne csak a jogsértés mértékét, az esetlegesen okozott érdeksérelmet, valamint a kötelezettség teljesítésére irányadó jogszabályi feltételeket vegye számításba, hanem az egyedi eset összes körülményét mérlegelve hozza meg méltányos döntését.[56] Peschka Vilmos szavaival élve: ”A törvény szerinti jogi igazságosságnak a méltányosság alapján történő korrigálása tehát lényegében a jog tartalmának igazságosságát változtatja meg, azt egy másik igazságossággal váltja fel.”[57]*³⁴

Az államnak mindig önmérsékletet kell tanúsítania, és kedvezményekkel kell segítenie azokat, akik anyagi, szociális, avagy gazdálkodásuk körében felmerülő nehézségeik miatt nem tudják adófizetési kötelezettségeiket teljesíteni. A fizetési kedvezményeknek mindig lesz létjogosultsága, amíg az állam adó fizetésére kötelezi a polgárait, a gazdálkodókat és

³³ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 198.§.(3)

³⁴ Czibrik Eszter: Méltányosság megjelenése a jogalkalmazásban, különös tekintettel a közigazgatási jogra (MJSZ, 2021., 3. Különszám, 65-78. o.)

egyéb szervezeteket. A kérdés az, hogy a jogalkotó megteremti-e azt a jogszabályi környezetet, ahol az adóhatóság által az elmúlt időszakban véghezvitt innovációk felhasználásával a mérlegeléssel együtt járó szubjektivitás minimálisra csökkenthető, vagy akár meg is szüntethető. Ennek feltétele az is, hogy az adóhatóság, mint végrehajtó szerv az anyagi, gazdasági nehézségekkel küzdő adózókra ne mint az adófizetés elől menekülni igyekvő személyekre tekintsen, hanem mint olyan fizetési nehézséggel küzdő jövőbeni adófizetőre, aki fizetési készsége ellenére pillanatnyilag fizetési képesség híján van, de akit a jelenben nyújtott fizetési könnyítés tesz majd képessé arra, hogy adófizetési kötelezettségét a jövőben is teljesíteni tudja.

Ahogy Olasz András fogalmazott³⁵:

„Könnyen belátható, hogy az adófizetési nehézség létének, bekövetkezésének törvényi, jogintézményi elismerése nem csak alapelvi szempontból lényeges, a fizetési nehézség feloldása hosszabb távon gazdasági, és ebből kifolyólag adóbevételi előnyt jelenthet, hiszen a részletfizetéssel segített vállalkozás a tovább folytatott gazdasági tevékenysége eredményeképpen a jövőben is adót fog fizetni. Amennyiben pedig a jogalkotó a törvény alapján igénybe vehető jogként deklarál olyan helyzeteket, amelyek jellemző fizetési nehézséget eredményeznek vagy jelentenek, és amelyek alapján külön hatósági mérlegelési jog gyakorlása nélkül lép érvénybe a kedvezmény, úgy ez jelentősen csökkentheti az adminisztrációt.”

³⁵ Olasz András: Újabb tendenciák az adóhatósági köztartozás-kezelés és végrehajtás szabályozásában (MJSZ, 2020. 2. Különszám, 102-115. o.)

VIII./Irodalomjegyzék

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-pallas-nagy-lexikona-2/a-a-13/adoelengedes-467/2023.11.14.>

Czibrik Eszter: Méltányosság megjelenése a jogalkalmazásban, különös tekintettel a közigazgatási jogra (MJSZ, 2021., 3. Különszám, 65-78. o.)

Olasz András: Újabb tendenciák az adóhatósági köztartozás-kezelés és végrehajtás szabályozásában (MJSZ, 2020. 2. Különszám, 102-115. o.)

Kamasz Melinda: NAV elnök: Európában a mi adóhivatalunk látja a legtöbb adatot adózóiról, <https://novekedes.hu/interju/nav-elnok-europaban-a-mi-adohivatalunk-latja-a-legtobb-adatot-adozoiroi> (2023.05.11.)

NAV Évkönyv 2022. Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és annak 2022-es tevékenységéről Budapest, 2023.
<https://nav.gov.hu/kereso?query=nav%20%C3%A9vk%C3%B6nyv> (2023.11.14.)

NAV Évkönyv 2021. Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és annak 2021-es tevékenységéről Budapest, 2022.
<https://nav.gov.hu/kereso?query=nav%20%C3%A9vk%C3%B6nyv> (2023.11.14.)

NAV Évkönyv 2020. Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és annak 2020-es tevékenységéről Budapest, 2021.
<https://nav.gov.hu/kereso?query=nav%20%C3%A9vk%C3%B6nyv> (2023.11.14.)

IX. Jogszabályjegyzék

Magyarország Alaptörvénye

Az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény

Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény

Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket)

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr)

Az 1080/2022.(II.23.) Kormány határozat a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Mesterséges Intelligencia Munkacsoportról.

A koronavírus-világjárványt követő, a gazdaság újraindítását elősegítő adózási intézkedésekről szóló 318/2021. (VI. 9.) Korm. rendelet

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

X. Ábrajegyzék

1.ábra – A fizetési kedvezményi kérelemmel érintett összeg aránya a NAV által kezelt összes bevételhez viszonyítva (Mrd Ft)

2.ábra-Az automatikus részletfizetési kérelmek aránya az összes fizetési kedvezményi kérelmen belül (db)

3.ábra-Az automatikus részletfizetési kérelmek aránya az összes fizetési kedvezményi kérelmen belül (Mrd Ft).

4.ábra- Az automatikus részletfizetési kérelmek adózói körönként, összevetve az összes fizetési kedvezményi kérelemmel (darabszám és Mrd Ft)